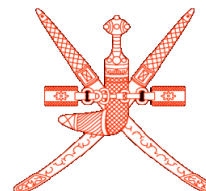

SUŁTANAT OMANU

1. Informacje ogólne

Powierzchnia	309,5 tys. km ²
Ludność (2016 r.)	4,8 mln mieszkańców (z tego ok. 60% to Omańcy)
Grupy etniczne	Arabowie, Beludżowie, Południowi Azjaci, Afrykanie
Ustrój	dziedziczna monarchia absolutna. Sułtan pełni też obowiązki premiera, ministra SZ, obrony i finansów, gubernatora banku centralnego; władza ustawodawcza: 2-izbowe Zgromadzenie Doradcze (Madżlis Oman), ostatnie wybory w 2019 r.; zakaz działalności partii politycznych
Stolica	Maskat (1,45 mln mieszkańców)
Waluta	rial omański (stały kurs 1 USD = 0,3845 OMR)
Język urzędowy	arabski, w powszechnym użyciu także język angielski
Głowa państwa (sułtan)	Haitham bin Tariq Al Said
Premier	Haitham bin Tariq Al Said
Minister Handlu, Przemysłu i Inwestycji	Qais Mohammed Al Yousef
Minister Energii i Minerałów	Muhammad bin Hamad bin Sayf al-Rumhi
Minister Finansów	Sultan bin Salem bin Saeed al-Habsi
Minister Spraw Zagranicznych,	Sayyid Badr bin Hamad bin Hamood AlBusaidi
Ambasador Omanu w Polsce	Yousuf Said Mohamed Al Amri (z siedzibą w Berlinie)
Ambasador RP w Omanie	vacat (z siedzibą w Rijadzie)

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2014	2015	2016	2017	2018 ^a
PKB (w mld USD) PPP	164,6	182,8	191,9	190,1	202,2
PKB na 1 mieszkańca (USD) PPP	43 300	48 400	47 900	46 000	41125
PKB (wzrost w %)	2,8	4,7	5,0	- 0,9	1,8
Nadwyżka/deficyt budżetowy (% PKB_)	+ 3,1	+ 10,8	- 18,9	- 13,8	-7,9
Dług publiczny (% PKB)	b/d	b/d	32,5	46,9	53,4
Inflacja (w %)	1,0	0,1	1,1	1,6	0,9
Bezrobocie (w %)	3,5	3,3	3,3	3,3	1,76
Eksport towarów (w mld USD)	53,2	39,1	27,5	32,9	46,2
Import towarów (w mld USD.)	27,2	25,1	21,3	24,1	35,3
Rezerwy dewizowe (mld USD)	16,3	17,5	20,3	16,1	17,4
Zadłużenie zagraniczne (mld USD)	10,2	12,9	27,1	46,3	
Napływ BIZ (w mld USD)	1,29	2,17	1,68	1,87	
<i>wartość skumulowana</i>		18,7	20,4	22,3	

dane na podstawie The World Bank DataBank, CIA, Statista ° w/g danych BŚ i MFW

Wymiana handlowa

Eksport - 32,9 mld USD (2017 r.); główne produkty eksportowe: ropa naftowa, reeksport towarów importowanych, ryby, metale, tekstylia; główni partnerzy w eksporcie: Chiny (43,7% udział), Zjednoczone Emiraty Arabskie (11%), Korea Południowa (7,9%), Arabia Saudyjska (4,2%).

Import - 24,1 mld USD (2017 r.); główne produkty importowe: maszyny i sprzęt transportowy, dobra konsumpcyjne, żywność, zwierzęta hodowlane, smary; główni partnerzy w imporcie: Zjednoczone Emiraty Arabskie (35,5% udział), USA (27,8%), Brazylia (4%).

W raporcie Banku Światowego *Doing Business 2020* oceniającym warunki prowadzenia działalności gospodarczej w poszczególnych krajach, Oman zajął 68. pozycję wśród 190 ujętych w rankingu gospodarek świata (78. miejsce w DB 2019).

2. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza.

Gospodarka Omanu opiera się głównie na przemyśle naftowo-gazowym (generuje 40% PKB i ponad 90% dochodów eksportowych) oraz rolnictwie i rybołówstwie. Podstawą rozwoju gospodarczego jest eksploatacja ropy naftowej (ok. 978 tys. b/d w 2018 r.) i gazu naturalnego (wydobycie na ok. 31 mld m³ rocznie), które dostarczają ok. 48% PKB i ponad 90% dochodów budżetowych. Za wydobycie i przetwórstwo ropy i gazu odpowiada korporacja Petroleum Development Oman, będąca w 60% własnością państwa. Ropa naftowa jest eksportowana głównie do Azji: Chin - ok. 50%, Japonii -19%, Korei Płd. - 16%, Tajlandii - 12% i USA - 2,5% (w 2009 r. weszła w życie umowa o wolnym handlu między USA-Oman).

Z uwagi na perspektywę wyczerpania się zasobów ropy do 2030 r., Oman dąży do zredukowania udziału sektora naftowego w generowaniu PKB. Władze Omanu realizują plan rozwoju Tanfeedh koncentrujący się na dywersyfikacji gospodarki, uprzemysłowieniu i prywatyzacji. Jego kluczowymi obszarami są: turystyka i usługi zwłaszcza w transporcie morskim, logistyka, górnictwo, energetyka, sektor wytwórczy, rybołówstwo i akwakultura, rolnictwo. Na wybrzeżu Morza Arabskiego w Duqm powstało nowe centrum usług portowo-logistycznych. Szczególną wagę przywiązuje się do

przyciągania inwestycji zagranicznych w dziedzinie przemysłu, technologii komputerowych i IT, turystyki, edukacji, szkoleń zawodowych i nauki języka angielskiego. Znaczne nakłady Oman przeznacza też na edukację i szkolenie własnych kadr specjalistów potrzebnych nowoczesnym gałęziom gospodarki. Sektor ropy naftowej i gazu pozostawać będzie jednak w dalszym ciągu jej najważniejszą gałęzią. W celu osiągnięcia poziomu wydobycia ropy naftowej na poziomie 1 mln b/d podpisano kontrakty z 4 firmami międzynarodowymi, których zadaniem jest poszukiwanie nowych zasobów w szelfie kontynentalnym i rozbudowa zdolności produkcyjnych istniejących pól. W najbliższych latach planowane jest poniesienie nakładów inwestycyjnych w wysokości ok. 10 mld USD na zwiększenie zdolności wydobywczych ropy naftowej i gazu naturalnego.

Oman pod rządami Sułtana Qaboosa otwierał się stopniowo na świat i modernizował kraj w oparciu o dochody z eksportu ropy naftowej. W raporcie UNDP z 2010 r. został zaliczony do grona najbardziej stabilnych i bezpiecznych krajów arabskich, który dokonał także największych postępów w procesie rozwoju w ostatnich 40 latach (spośród 135 ocenianych państw). Młode społeczeństwo omańskie (ok. 70% ludności w wieku poniżej 35 lat) pozostaje jednak wierne tradycyjnemu stylowi życia. Czynnikiem wyróżniającym Oman od pozostałych krajów regionu jest „kultura pracy”. Silne są powiązania establishmentu politycznego z gospodarką (członkowie kilkunastu rodów pełnią ważne funkcje publiczne, a jednocześnie są właścicielami kluczowych firm prywatnych). Od ponad 20 lat realizowana jest polityka „omanizacji” rynku pracy celem ograniczenia bezrobocia wśród własnych obywateli i zmniejszenia zależności od pracowników zagranicznych (30% populacji). Obcokrajowcy stanowią 88% zatrudnionych w sektorze prywatnym, przeważają Azjaci z Subkontynentu Indyjskiego. Ważnym sektorem dla rozwoju gospodarczego kraju jest przemysł petrochemiczny. Władze omańskie, w ramach joint venture Oman Oil Company (OOC) z Kuwait Petroleum International (KPI), przystąpiły do realizacji budowy (4 mld USD) nowej rafinerii petrochemicznej w prowincji Al-Duqm, o zdolnościach produkcyjnych 200-250 tys.

Pozostałe bogactwa mineralne Omanu to złoża miedzi, azbestu, chromu, złota, materiałów budowlanych, w tym marmurów, wapnia, piaskowca i gipsu, których eksploatacja nie jest jeszcze rozwinięta dostarczając zaledwie 0,25% PKB.

Władzom zależy też na rozwoju rolnictwa i rybołówstwa dostarczających blisko 2% PKB i dających zatrudnienie ok. 40% siły roboczej kraju.

W marcu 2019 r. Agencja Moody's obniżyła ranking Sułtanatu do poziomu śmieciowego: z Baa3 do Baa3. W opinii analityków sytuacja ekonomiczna Omanu wygląda bardzo negatywnie, szczególnie w kontekście wyzwań reformy fiskalnej i umiarkowanych cen ropy. Pozostałe agencje - Fitch oraz S&P już wcześniej obniżyły oceny do najniższych.

W 2017 r. struktura PKB prezentowała się następująco: usługi 51,8%; przemysł 46,4% - m.in. produkcja i rafinacja ropy naftowej, gaz naturalny, skroplony gaz naturalny, budownictwo, cement, miedź, stal, chemikalia, światłowodowy; rolnictwo 1,8% - daktyl, limonki, banany, lucerna, warzywa, wielbłądy, bydło, ryby.

Obecnie, podobnie jak inne kraje Zatoki Perskiej, Oman zmaga się z dotkliwymi skutkami fluktuacji cen ropy i podejmuje energiczne działania celem zmniejszenia deficytu budżetowego poprzez zwiększenie dochodów z sektora pozanaftowego i ograniczania wydatków państwowych. Regularnie dochodzi do niewielkich strajków i protestów na tle płacowym. Według MFW w 2017 r. wzrost PKB wyniósł 1,8%, a w 2018 - 2,1%. Stopa bezrobocia wynosi ok. 3,1% i z sukcesami kontynuowana jest „omanizacja”, a poziom inflacji to ok. 1,3%. Niskie ceny ropy wpływają negatywnie na stan finansów kraju i bilans wymiany handlowej. Pomimo niestabilnych cen ropy władze Omanu starają się realizować duże projekty infrastrukturalne jak porty morskie oraz inwestycje budowlane. Rząd Omanu zapowiada potrzebę stopniowego odchodzenia od subsydiowania cen paliw w celu zmniejszenia deficytu budżetowego. Nowy władca Omanu - sułtan Haitham ibn Tarik Al Said - po objęciu władzy po śmierci sułtana Qaboosa w styczniu 2020 r. zadeklarował kontynuację polityki poprzednika.

Polityka gospodarcza

Maskat aktywnie wdraża plan rozwoju w celu zmniejszenia udziału sektora naftowego w PKB z 46% obecnie do 9% w najbliższych latach. Innym z priorytetów jest tworzenie nowych miejsc pracy dla zatrudnienia rosnącej liczby obywateli wchodzących na rynek pracy. Turystyka i przemysł oparty na gazie naturalnym są kluczowymi elementami strategii dywersyfikacji gospodarki.

Podwyżki świadczeń socjalnych, szczególnie na skutek wydarzeń arabskiej wiosny, w znacznym stopniu ograniczają zdolność rządu w kwestii zrównoważenia budżetu, zwłaszcza wobec obserwowanego w ostatnich latach spadku cen ropy. Mimo świadomości, że rozbudowane świadczenia socjalne są nie do utrzymania na dłuższą metę, władze tolerują krótkoterminowe deficyty budżetowe. Równocześnie Oman promuje działania wspierające rozwój małych i średnich przedsiębiorstw i przedsiębiorczości. Zarówno agencje rządowe, jak i grupy biznesu deklarują chęć uczestniczenia w działaniach na rzecz inkubacji nowych firm, organizacji szkoleń oraz zapewnienia finansowania dla start-upów.

Prowadzone są działania w kierunku pozyskania inwestorów zagranicznych (gł. w przemyśle i branży telekomunikacyjnej), zwiększenia turystyki masowej do Omanu oraz rozwoju sektora usług, zwłaszcza w transporcie morskim.

Władze sformułowały długookresową strategię rozwoju kraju Vision 2040. Ma ona na celu wspieranie rozwoju konkurencyjnej gospodarki i stworzenie środowiska biznesowego atrakcyjnego dla inwestorów zagranicznych. Zakłada ona stopę wzrostu wysokości 5% rocznie w latach 2021-40.

Przynależność do organizacji międzynarodowych: ONZ, Liga Państw Arabskich (LAS), Światowa Organizacja Handlu (WTO), Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF), Arabski Fundusz Walutowy (AMF), Międzynarodowy Bank Rekonstrukcji i Rozwoju (IBRD), Międzynarodowy Bank Rozwoju (IDB), Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA), Panarabska Strefa Wolnego Handlu (GAFTA), Rada Współpracy Państw Zatoki (GCC) - w ramach powołanej w 1981 r. RWPZ funkcjonuje strefa wolnego handlu (od 1983 r.) i unia celna (od 2003 r.). Oman nie należy do OPEC.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

UE – Oman

Umowa o współpracy (Co-operation Agreement) pomiędzy UE a GCC z 1989 r.: porozumienie to jest pierwszym z porozumień tzw. nowej generacji, jakie WE zawarły z państwami trzecimi. Nie ogranicza się bowiem, jak dotychczasowe porozumienia, do współpracy gospodarczej, ale zakłada - w dłuższej perspektywie - możliwość ustanowienia strefy wolnego handlu pomiędzy jego stronami. Założeniem ww. umowy jest ułatwienie rozwoju stosunków handlowych i otwarcie rynków towarowych.

Kwestia **Porozumienia o Wolnym Handlu (FTA)** w relacjach Unia Europejska (EU) - Rada Współpracy Państw Zatoki (GCC): negocjacje UE-GCC należą do jednych z najdłużej prowadzonych w zakresie dwustronnych relacji handlowych. Należy jednak pamiętać, że są one prowadzone nie przez dwa państwa, lecz przez dwie organizacje międzynarodowe, pozostające na różnym poziomie integracji i możliwości uzgadniania stanowisk. Rozmowy rozpoczęto w 1990 r. Pomimo kilkukrotnych rund spotkań technicznych i politycznych, nie osiągnięto pełnego porozumienia, w związku z czym negocjacje w końcu 2008 r. zostały zawieszono.

Polska – Oman

Polsko-omańskie stosunki dyplomatyczne zostały nawiązane w 1990 r. W latach 90. stronie omańskiej przekazane zostały robocze projekty trzech umów: handlowej, o popieraniu i ochronie inwestycji oraz

o unikaniu podwójnego opodatkowania, prace nad nimi zostały jednak wstrzymane wobec planowanej akcesji Polski do UE.

4. Wymiana handlowa z Polską

mIn USD	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2020=100%
Eksport	50,5	127,2	75,1	48,8	46,0	82,1	178
Import	10,6	8,6	5,0	5,8	25,6	36,4	142
Obroty	61,1	135,8	80,1	54,6	71,6	118,5	166
Saldo	+ 33,9	+118,6	+70,1	+43,1	+20,4	+45,7	

Źródło: Insigos

Dominującymi pozycjami w polskim eksporcie do Omanu w 2021 r. były:

- samoloty i śmigłowce – 30,9 mln USD (udział 37,6% w całości eksportu polskiego)
- brzytwy, maszynki do golenia i żyłki – 6,1 mln – 7,4%
- broń wojskowa, inna niż rewolwery, pistolety i broń biała – 5,3 mln – 6,4%
- chleb, pieczywo cukiernicze, ciasta, ciastka, wafle, itp. – 5 mln – 6%
- elektrody i szczotki węglowe, węgle do lamp i baterii – 2,6 mln – 3,2%
- nowe opony pneumatyczne z kauczuku – 2,5 mln – 3,1%
- lampy i oprawy oświetleniowe, reklamy, znaki informacyjne, itp. – 2,5 mln – 3%
- tytoń nieprzetworzony; odpady tytoniowe – 2,4 mln – 2,9%
- sery i twarogi – 1,9 mln – 2,3%
- preparaty do upiększania, makijażu i pielęgnacji skóry (z wyjątkiem leków) – 1,9 mln – 2,3%
- wyroby cukiernicze (także biała czekolada), niezawierające kakao – 1,4 mln – 1,7%
- tablice, panele, konsole, pulpity do sterowania energii elektrycznej – 1,1 mln - 1,3%
- przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone – 0,9 mln – 1,1%

W imporcie z Omanu w 2021 r. największe pozycje stanowiły:

- nawozy azotowe – 24 mln USD – 67%
- propylenu lub innych alkenów w formach podstawowych – 6,4 mln – 17,7%
- inne płyty, arkusze, folie, itp. z innych tworzyw sztucznych – 1,2 mln – 3,2%
- żelazostopy – 1,2 mln – 3,3%
- blachy grube, cienkie, taśma o grubości >0,2 mm., z aluminium – 1,1 mln – 3%
- polimery etylenu w formach podstawowych – 0,7 mln – 2%
- ołów nieobrobiony – 0,4 mln – 1%

W 2020 r. Oman zajmował 109. pozycję na liście partnerów gospodarczych Polski, 99. miejsce w kategorii eksportu i 102. w imporcie.

W I półroczu 2022 r. obroty wzrosły o 97% do poziomu 141,2 mln USD, w tym polski eksport spadł o 47% do 29,8 mln USD, a import wzrósł o 619% do 111,5 mln USD.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Dotychczas nie odnotowano omańskich inwestycji w Polsce ani polskich w Omanie.

Oman prowadzi aktywną i zdywersyfikowaną politykę inwestycyjną charakteryzującą się otwartością na nowych partnerów zagranicznych. Warunkiem dostępu firm zagranicznych do omańskich zasobów gazu naturalnego jest znaczące (samodzielnie lub w konsorcjum z innymi partnerami) zaangażowanie kapitałowe w poszukiwania i eksploatację. Polskie przedsiębiorstwa mogą także odgrywać rolę

dostawcy usług technicznych, sprzętu i personelu specjalistycznego, co wymaga z ich strony nawiązania bezpośrednich kontaktów z firmami omańskimi sektora ropy i gazu.

Istnieje możliwość zainteresowania inwestorów omańskich, zwłaszcza Oman Oil Company (OOC - spełniającej rolę państwowego funduszu majątkowego), udziałem kapitałowym w ew. inwestycjach sektora naftowo-gazowego w Polsce. Współpraca dwustronna mogłaby m.in. obejmować inwestycje w obiekty przerobu i dystrybucji produktów ropy naftowej i gazu oraz usługi w zakresie poszukiwania złóż tych surowców, budowy obiektów wydobywczych, linii przesyłowych i dystrybucyjnych.

6. Dostęp do rynku

Polskie produkty mają dostęp do rynku omańskiego na takich samych zasadach, jak towary z innych krajów UE. W uprzywilejowanej sytuacji są towary pochodzenia arabskiego (w zw. z członkostwem Omanu w GCC oraz Panarabskiej Strefie Wolnego Handlu GAFTA), jak i amerykańskiego (od 2006 r., wobec podpisania przez oba kraje umowy o wolnym handlu).

Wśród barier i utrudnień administracyjnych we współpracy gospodarczej z Omanem można wymienić: brak przejrzystych przepisów regulujących dostęp do sfery zakupów publicznych, skomplikowane formalności związane ze składaniem dokumentów celnych, złożone przepisy i procedury dot. zatrudniania obcokrajowców i prowadzenia działalności biznesowej, stosunkowo wysokie koszty udziału w imprezach targowo-wystawienniczych w Omanie. Większość z nich jest stopniowo eliminowana przez tutejsze władze w ramach prowadzonego procesu liberalizacji działalności gospodarczej.

Na konkurencyjność polskiego eksportu wpływa kilka istotnych czynników: cena, marka produktu, referencje użytkowania w krajach Bliskiego Wschodu, oferowane finansowanie lub kredyt kupiecki, termin dostawy itp. Polska jest postrzegana jako potencjalny dostawca towarów porównywalnych jakościowo z zachodnioeuropejskimi, jednakże po odpowiednio konkurencyjnych cenach.

W aspekcie cenowym na rynku omańskim generalnie pozytywnie można ocenić konkurencyjność polskiej oferty eksportowej w takich grupach towarowych, jak: wyroby hutnicze, zwłaszcza stalowe, materiały budowlane, w tym drewniane panele podłogowe oraz drzwi i okna, płytki ceramiczne i szkło budowlane, urządzenia energetyczne i sprzęt elektryczny, meble i sprzęt oświetleniowy, artykuły spożywcze, zwłaszcza słodczyce, produkty mleczarskie, przetwory warzywne i owocowe oraz herbaty owocowe i ziołowe, w zakresie usług technicznych w sektorze nafty i gazu oraz energetycznym i stoczniowym, telekomunikacji i IT (w tym automatyka przemysłowa), a także budowlanym (montaż obiektów przemysłowych).

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

- polskie stoiska informacyjno-promocyjne (trzykrotnie) na głównych targach międzynarodowych „Interiors & Buildex” w Maskacie,
- seminaria handlowo-inwestycyjne połączone z prezentacją polskiej oferty eksportowej w Omanie,
- **grudzień 2006 r.** - uruchomienie konsulatu honorowego RP w Maskacie,
- **marzec 2012 r.** – wizyta w Omanie delegacji Senatu RP pod przewodnictwem Marszałka B. Borsewicz, połączona z misją polskich przedsiębiorców zorganizowaną przez KIG (podpisanie MoU o współpracy między KIG a Omańską Izbą Handlowo-Przemysłową,
- **marzec 2015 r.** - wizyta w Polsce Ministra Handlu i Przemysłu Sułtanatu Omanu, Dr Ali bin Masoud Al Sunaidi wraz z towarzyszącą misją biznesową - na zaproszenie Wicepremiera, Ministra Gospodarki J. Piechocińskiego.

W składzie delegacji znaleźli się m.in. Prezes Funduszu Rezerw Omańskich (*State General Reserve Fund*), Dyrektor Generalny ds. Eksportu w Publicznym Urzędzie ds. Promocji Inwestycji i Rozwoju Eksportu (ITHRAA), Prezes Specjalnej Strefy Ekonomicznej *Sohar Industrial Port*, Dyrektor *one stop*

shop w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Duqm, Prezes Holdingu *Oman Food Invest*, jak również przedstawiciele omańskich spółek: *Cement Products Company, Flour Mills Company, Oman Dry Dock, Oman Cable Company, Al Maha International Project*.

Oprócz spotkań oficjalnych (z wicepremierem, ministrem gospodarki RP, wiceminister spraw zagranicznych, wiceministrem rolnictwa i rozwoju wsi, prezesem Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych) zorganizowano wizytę studyjną do Gdańska i Gdyni, oraz bilateralne forum gospodarcze w KIG (Warszawa),

- **październik 2019 r.** – wizyta w Polsce misji gospodarczej zorganizowanej przez PAIH dla Omańskiej Izby Handlowo-Przemysłowej, z udziałem ok. 20 firm reprezentujących m.in. sektory: wydobywczy, ICT, budownictwo, naftowy, turystyczny, obronny.
- w związku z rezygnacją konsula honorowego z pełnionej funkcji w 20119 r., trwają obecnie procedury powołania nowego konsula.

8. Potencjalne dziedziny współpracy

- ⇒ **rolnictwo i przemysł przetwórstwa żywności, gospodarka wodna:** dostawy narzędzi, maszyn rolniczych, budowa zakładów przetwórstwa rolnego; dostawy produktów rolnych i tusz zwierzęcych, artykułów żywnościowych, w tym mleczarskich, przetworów warzywno-owocowych; budowa sieci nawadniających, stacji uzdatniania wody, oczyszczalni ścieków;
- ⇒ **przemysł surowców mineralnych, chemiczny i papierniczy:** dostawy (do Polski) surowców mineralnych, wzajemne inwestycje w obiekty przerobu i dystrybucji produktów ropy naftowej oraz gazu, usługi w zakresie poszukiwania złóż ropy i gazu, budowa obiektów wydobywczych, linii przesyłowych i dystrybucyjnych, dostawy wyrobów chemicznych i kauczukowych, m.in. wyrobów z tworzyw sztucznych, szklanych i ceramicznych, opon samochodowych, dostawy wyrobów przemysłu drzewno-papierniczego, m.in. płyt pilśniowych i wiórowych oraz papieru;
- ⇒ **przemysł hutniczy:** dostawy produktów stalowych oraz konstrukcji przemysłowych;
- ⇒ **sektor energetyczny:** projektowanie i wykonawstwo obiektów energetycznych, linii transmisyjnych energii elektrycznej i stacji transformatorowych; dostawy wyposażenia energetycznego: kotłów, turbin, transformatorów, kabli itp.; dostawy silników i innych wyrobów elektrycznych, w tym oświetleniowych;
- ⇒ **gospodarka morska:** dostawy statków handlowych, rybackich i baz przetwórczych oraz ich wyposażenia, budowa i wyposażenie stoczni morskich, współpraca naukowo-techniczna przy projektowaniu jednostek pływających i szkolenie kadry technicznej i personelu pływającego;
- ⇒ **przemysł maszynowy:** dostawy pojazdów samochodowych i silników wysokoprężnych; dostawy lekkiego sprzętu pływającego, m.in. jachtów i łodzi motorowych; dostawy narzędzi i aparatury elektrotechnicznej;
- ⇒ **przemysł opakowaniowy:** dostawy maszyn pakujących, m.in. do rozlewu wody pitnej i napojów chłodzących; dostawy surowców, półproduktów i gotowych opakowań; usługi poligraficzne w zakresie druku opakowań i etykiet;
- ⇒ **lotnictwo cywilne:** dostawy samolotów i helikopterów dla celów sanitarnych, pożarniczych i rolniczych;
- ⇒ **przemysł obronny:** dostawy sprzętu i amunicji wojskowej, dostawy środków ochrony osobistej, m.in. kamizelek ochronnych i masek gazowych, dostawy sprzętu telekomunikacyjnego i radiolokacyjnego, łodzi desantowych i kutrów patrolowych, współpraca w zakresie szkolenia kadr;
- ⇒ **ochrona zdrowia:** dostawy sprzętu szpitalnego, diagnostycznego i laboratoryjnego; zatrudnienie polskiego personelu medycznego w szpitalach w Omanie; leczenie i rehabilitacja pacjentów omańskich w polskich ośrodkach ochrony zdrowia;
- ⇒ **turystyka, w tym lecznicza:** współpraca między polskimi i omańskimi biurami podróży; wymiana zorganizowanych grup i turystów indywidualnych.

9. Przedstawicielstwa dyplomatyczne i handlowe:

- ❖ **Ambasada RP w Rijadzie** (*Ambasador RP w Arabii Saudyjskiej akredytowany jest w Omanie*)
Al-Warood Area 20, Abdullah Bin Jafar St., P.O. Box 94016
Riyadh 11693, Kingdom of Saudi Arabia
tel.: +966 11 4549274, 4508889, faks: +966 1 4549210
e-mail: rijad.amb.sekretariat@msz.gov.pl strona internetowa: <http://www.rijad.msz.gov.pl>
- ❖ **Ambasada Omanu w Berlinie** (*Ambasador Omanu w Niemczech jest akredytowany w RP*)
Clayallee 82, 14195 Berlin
tel.: + 49 30 81 00 50-0, 810 051-12, faks: + 49 30 810 05-199
e-mail: botschaft-oman@t-online.de